

MAGYAR KÖZTÁRSASÁG KORMÁNYA

**Új változat
a H/4671. számú
országgyűlési
határozati
javaslat helyett**

H/4858. számú

országgyűlési határozati javaslat

**a 2007-2020 közötti időszakra vonatkozó energiapolitikai
konceptióról**

**Előadó: Dr. Kákosy Csaba
gazdasági és közlekedési miniszter**

Budapest, 2008. február

..../2008. (...) OGY határozat

a 2007-2020 közötti időszakra vonatkozó energiapolitikai koncepcióról

1. A Kormány az energiapolitika megvalósítása során a hosszú távú szempontokat is mérlegelve gondoskodik az ellátásbiztonság, a versenyképesség és a fenntarthatóság, mint elsődleges célok együttes érvényesüléséről, hogy a gazdaság és a lakosság energiaigényei mindenkor kellő biztonsággal, a környezetvédelmi szempontok figyelembevételével, gazdaságosan kielégítésre kerüljenek.
2. A Kormány a földgáz- és villamosenergia-ellátásban az ellátásbiztonság megőrzése, a piacnyitás kiteljesítése, a fenntartható fejlődés szempontjainak figyelembevételével olyan új működési modellt és jogszabályi keretrendszert vezessen be, amely a hatékonyság növelését és az ebből eredő haszon, fogyasztókhöz történő eljuttatását eredményezi.
3. A Kormány dolgozzon ki átfogó, országos energiahatékonysági stratégiát és nemzeti energiahatékonysági cselekvési tervet, és gondoskodik azok megfelelő végrehajtásáról.
4. A Kormány dolgozza ki a nagyhatékonyságú kapcsolt energiatermelés támogatási szabályrendszerét, és vizsgálja felül a megújuló villamosenergia-források alkalmazásával kapcsolatos jogszabályi környezetet.
5. A Kormány kezdje meg az esetlegesen szükségessé váló, a jelenlegieket kiváltó új atomerőművi kapacitások döntés-előkészítő munkáit. A szakmai, környezetvédelmi és társadalmi megalapozást követően a beruházás szükségességére, feltételeire, az erőmű típusára és telepítésére vonatkozó javaslatait kellő időben terjessze az Országgyűlés elé.
6. A Kormány gondoskodjék a nukleáris hulladékok végleges elhelyezésére irányuló programok megfelelő végrehajtásáról és megvalósításáról, az ehhez szükséges feltételek biztosításáról.
7. A Kormány a rendelkezésére álló eszközökkel járuljon hozzá új nagykapacitású földgázszállító vezetékek megvalósításához az importdiverzifikáció érdekében és azért, hogy Magyarország a gázellátás szempontjából regionális elosztó és tranzit-országgá váljon.
8. A Kormány teremtsen meg, és folyamatosan tartsa fenn azokat a szervezeti, intézményi, szervezési, pénzügyi és jogi feltételeket, illetve eszközöket, amelyek lehetővé teszik a hazai energetikai kutatás, fejlesztés és oktatás magas szintű folytatását.
9. A Kormány dolgozza ki a megújuló energiaforrások felhasználásának növelésére vonatkozó stratégiát, amely hozzájárul a hazai üvegházhatású gáz kibocsátás-csökkentési célok megvalósításához is.
10. A Kormány vizsgálja meg a távhőszolgáltatással kapcsolatos árszabályozási és jogi rendelkezések végrehajtásának tapasztalatait, és amennyiben indokolt, ez

alapján dolgozza át a szabályozást a távhő versenyképességének biztosítása érdekében.

11. A Kormány gondoskodjon a Nemzeti Alaptantervnek az energiatudatossággal kapcsolatos ismeretek oktatásával való kiegészítéséről, mind az általános iskolai, mind a középiskolai képzésben.

12. A Kormány vizsgálja felül az energiafelhasználás szociális támogatási rendszerét, és célzott szociálpolitikai intézkedésekkel hatékonyan biztosítsa az energia- és szociálpolitika összhangját.

13. A Kormány gondoskodjon a közlekedési infrastruktúrának a fenntartható fejlődéssel összhangban való fejlesztésére irányuló országos koncepció kidolgozásáról.

14. Az Országgyűlés felkéri a Kormányt, hogy legalább kétévenként készítsen tájékoztatót az energiapolitika megvalósulásáról az Országgyűlés feladatkörrel rendelkező bizottsága részére, és amennyiben az energiapolitika feltételrendszerében bekövetkezett változások indokolják, a tájékoztató benyújtásával együtt tegyen javaslatokat az energiapolitikai koncepció felülvizsgálatára.

15. E határozat közzétételének napján lép hatályba, ezzel egyidejűleg hatályát veszti a magyar energiapolitikáról szóló 21/1993. (IV. 9.) OGY határozat.

INDOKOLÁS

a 2007-2020 közötti időszakra vonatkozó energiapolitikai koncepcióról szóló országgyűlési határozati javaslatához

Az energiapolitika legutóbbi, 1993. évi megfogalmazása és Országgyűlés általi elfogadása óta alapvető változások mentek végbe Magyarország nemzetgazdaságában, annak részeként az energiaszektorban és az energetika peremfeltételeiben, amelyek szükségessé teszik a gazdaságpolitika részeként megfogalmazott, a nemzeti preferenciákra alapozott, de az Európai Unió erőterébe helyezett, rugalmas új energiapolitika megfogalmazását. Az új energiapolitika nem az energetika minden területére kiterjedő cselekvési program, hanem azokat a hosszú távon érvényes megállapításokat és téziseket tartalmazza, amelyek segítik az ország lakosságát, a vállalkozásokat, a kormányzatot és a politikusokat az energetikával kapcsolatos döntéseik során.

Magyarország piacgazdaságú ország, ahol a termékek és szolgáltatások termelése, kereskedelme és értékesítése a verseny alapján történik. Az energetika ezen általános elv alól nem lehet kivétel, ezért olyan működési modellt, illetve szabályozási keretrendszert szükséges kialakítani és működtetni, amely megfelel ezen követelményeknek. Ez nem csak magyar nemzetgazdasági érdek, hanem az Európai Unió jogrendje is ezt követeli meg. Az Országgyűlés által elfogadott a villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény alapkonceptiója, hogy a villamosenergia-piacon a szabad kereskedelmi elvek érvényesülnek, az ellátást és az árakat a keresleti és kínálati viszonyok határozzák meg. Ez alól kivételt jelent a fenntartható fejlődést szolgáló környezetbarát és nagyhatékonyságú energiatermelés ösztönzése. A törvény a piaci viszonyok megteremtésének megfelelő alapja. A piac hatékony működéséhez és kiteljesedéséhez további biztosítékokra van szükség. Az energetikai piacsabályozás kulcsfontosságú elemének kell lennie a piaci anomáliák kezelése és az erőfölényes helyzetek kialakulásának megakadályozása. Ennek érdekében szükséges annak feltérképezése, hogy mely tényezők akadályozzák a valós verseny kialakulását és milyen eszközökkel segíthető elő, hogy a fogyasztók a versenyből adódó előnyöket a lehető legnagyobb mértékben élvezzék. Indokolt elvégezni a szükséges piaci elemzéseket és meghozni azokat az intézkedéseket, illetve esetleges jogszabályi korrekciókat, amelyek az erőfölényes helyzeteket és a piaci anomáliákat feloldják.

Az energiahatékonyság-növelés, az energiatakarékosság minden időben kiemelt prioritása volt mind a magyar, mind az uniós energiapolitikának. A 2006/32/EK irányelv 9. cikkében az évi 1-1%-os energia-megtakarítást ír elő a tagállamok részére úgy, hogy az energiatakarékosságot 2008. január 1-től mérik, az Európai Tanács 2007. januárjában közzétett energiacsomagjában az Európai Energiapolitika dokumentum 2020-ig 20%-os energiamegtakarítást tart szükségesnek a tagállamok részéről, amit a 2007. márciusi elnöki következtetések is megerősítenek. Az EU dokumentumok is előírják, hogy a tagállamok dolgozzanak ki nemzeti energiahatékonysági cselekvési terveket, amit hazai viszonyok között az is szükségessé tesz, hogy a jövőben egy lényegesen hatékonyabb pályára kell áthelyezni az energiatakarékossági tevékenységet.

A nagy hatásfokú, hővel kapcsolt villamosenergia-termelés több szempontból is szolgálja az energiapolitika alapvető céljait. A villamos energiának és hőnek egy termelési folyamatban történő előállítása elsődleges energiaforrások megtakarításával, és mérsékeltebb szennyezőanyag-kibocsátással jár, így egyaránt hozzájárul a fenntartható energiagazdálkodáshoz és az ellátásbiztonsághoz.

Mindezekre tekintettel szükséges ezen termelési mód terjedésének támogatása, amelynek eszköze első megközelítésben a ma működő, a termelt villamos energia kötelező átvételét biztosító rendszer, amely azáltal segíti elő többek között a kapcsoltan termelt energia felhasználását, hogy jogszabályban meghatározott feltételrendszer szerint, előre meghatározott áron biztosítja az érintett villamos energia megvásárlását. A megújuló energiaforrások bővülő felhasználását jelenleg szintén a kötelező átvételi rendszer segíti elő. A rendszerrel kapcsolatos tapasztalatok igazolták, hogy a kötelező átvétel alkalmas erre a célra, ugyanakkor az európai közösségi szabályozási irányok szükségessé teszik a felhasználást elősegítő alternatív megoldások (pl. zöld bizonyítvány) elemzését, értékelését.

Az atomenergiának hosszú távon is folyamatos és jelentős szerepet kell kapnia a hazai energiaellátásban. Tekintettel arra, hogy versenyképes árú, - nagy mennyiségű villamos energia termelésére alkalmas magas rendelkezésre állással - felhasználása jelentősen hozzájárul az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentéséhez és ezáltal a környezet-, természet- és klímavédelmi célok eléréséhez; a hasadóanyag jól készletezhető, kis térfogatban tárolható és akár több, független forrásból is beszerezhető. Az atomerőmű-építés speciális, hosszú távú nagyberuházás, ezért a megfelelő előkészítés elengedhetetlen a gördülékeny megvalósításhoz; a megfelelő ütemezés kialakítása, az engedélyeztetési folyamatok megfelelő időben való lezárása alapvető jelentőségű. Tekintettel az atomerőműnek az ország energiaellátásában napjainkban betöltött szerepére, valamint az atomerőmű más energiahordozókkal történő kiváltásában rejlő ellátás-biztonsági kockázatokra – a meglévő paksi blokkok leállításának ütemének megfelelően meg kell tervezni az azokat kiváltó új atomerőművi blokkokat. A környezet védelme érdekében gondoskodni kell a radioaktív hulladékok végleges elhelyezésének megoldásáról. Ennek érdekében üzembe kell helyezni a kis- és közepes aktivitású radioaktív hulladéktárolót, és fel kell gyorsítani a nagy aktivitású radioaktív hulladéktároló kutatását, amely során a tényleges telephelykutatást mihamarabb meg kell kezdeni.

A hazai földgázellátás jelenleg függő helyzetben van az orosz földgázszállításoktól. Ezen függés enyhítéséhez, továbbá az ország európai gázpiaci pozíciójának javításához, a dél- és nyugat-európai rendszerhez való aktív csatlakozásához új beruházások szükségesek a gázszállítási infrastruktúrába. A diverzifikációs alternatívák között nem kívánatos bármelyik projektnek prioritást biztosítani a többivel szemben, mert a magyar kormányzat nincs döntési pozícióban bármely projekt megvalósítását illetően. Mindazonáltal, ha a választás igénye felmerül, biztosítani szükséges a magyar kormányzat támogatását az Európai Unió formálódó energiapolitikai erőterében megvalósuló közös érdekű projekteknek. Figyelembe véve kedvező geológiai adottságainkat és az ebből adódó gazdaságpolitikai előnyünket a földgáztárolási lehetőségeink vonatkozásában, Magyarország érdeke, hogy hazai tárolói beruházások és fejlesztések révén is kapcsolódjon bármely projekt keretében megvalósuló új vezetékhez.

Alapvető célnak kell tekinteni Magyarországon a tudásalapú társadalom kialakítását, amin belül lényeges elem a kutatás-fejlesztés, az innováció. Ennek tudatában, az energetikában is megkülönböztetett figyelemmel kell kezelni a hazai tudásbázis fejlesztését, a hazai tudományos és műszaki ismeretek bővítését, a korszerű energetikai technológiák elterjesztését, és az ezekkel összefüggő kutatások fokozását, az innovációs és technológiai kapcsolatok, együttműködések erősítését. Az energiapolitika időhorizontján a műszaki-tudományos haladás jelentős új, gazdaságos megoldásokat hozhat az energiatermelési, az átalakítási, az elosztási és a felhasználási technológiában. A versenyképesség fenntartása, javítása érdekében

célul kell kitűzni, hogy ezek az új technikai eredmények a magyar energetikában minél előbb alkalmazásra kerüljenek.

A hazai forrásból származó megújuló energiahordozók hatékony bővítése növeli az energiaellátás biztonságát, mérsékli az ország energiaimport-függőségét, csökkenti az üvegházhatást okozó gázok kibocsátását és a beruházások, illetve a szükséges alapanyagok megtermelése során új munkahelyeket teremt. Ezeket az előnyöket az EU energiapolitikája is igyekszik minél jobban kihasználni, és ezért elvárásokat támaszt a tagállamokkal szemben (a megújuló energiahordozó bázisú villamos energia részarány EU szinten 22%-ra növekedjen, illetve EU szinten a megújuló energiahordozók részaránya 2020-ra érje el a 20%-ot). Annak érdekében, hogy a megújuló energiafelhasználás által nyújtott előnyöket minél hatékonyabban kihasználjuk, szükséges kidolgozni a megújuló energiaforrások felhasználásának a növelésére irányuló stratégiát.

A távhőszolgáltatás helyi közüzemi szolgáltatás, amely – az ipari- és közintézményi felhasználók mellett – mintegy 100 településen kb. 645 ezer lakás fűtési- és használati melegvízellátását biztosítja. A távhőszolgáltatás jelenleg mintegy 20-25%-kal drágább az azonos komfortfokozatú más központos hőellátási módoknál. A költségek csökkentésére primer oldalon részben a kapcsolt energiatermelés növelése alkalmas, részben a gázrendszer olyan átalakítása, amely – a reális elosztási költségek alapján – a legnagyobb hőtermelők számára csökkenti a gáz árát; szekunder oldalon az épületek hőszigetelése, a hőveszteségek csökkentése, az egyedi szabályozás és a fogyasztással arányos díjfizetés növeli a távhőszolgáltatás versenyképességét.

Az energiafelhasználás hatékonysága beruházás nélkül is javítható a tudatformálás, mint eszköz segítségével, a fogyasztók energia- és környezettudatos viselkedésével. Ennek érdekében célszerű az oktatás valamennyi szintjén mind a jelenlegi tantárgyak kibővítésével, mind külön tantárgy keretein belül megjeleníteni az energiával és az energiahordozókkal kapcsolatos ismereteket.

A lakosság folyamatos energiaellátása létszükséglet. Az energia- és szociálpolitika közös követelménye, hogy a magyar lakosság magas színvonalon és elérhető áron történő energiaellátásban részesüljön. Az energetikai termékek piaci körülmények között, a piaci áron kerülnek értékesítésre. Biztosítani kell, hogy azon hátrányos helyzetű társadalmi rétegek, akiknek nehézséget jelent a piaci árú energetikai termékek megfizetése, megfelelően megtervezett és alkalmazott kompenzációs rendszer keretében vásárolhassanak energiát. Indokolt megvizsgálni a hatékonyan működő földgáz és távhő-ártámogatási rendszer kiterjesztését egyéb energiahordozókra is.

Tekintettel arra, hogy a szállítás és a közlekedés energiafelhasználása az ország teljes végső felhasználásának egynegyede, a kőolajtermékek felhasználásában pedig meghatározó a közlekedés és a szállítás üzemanyag fogyasztása, az energiatakarékosságra ebben a szektorban is nagy hangsúlyt kell fektetni. Súlyos problémákat okoz a gépjárművek károsanyag-kibocsátása, ezért az egyik legfontosabb feladat a gépjárművek üzemanyag fogyasztásának és károsanyag-kibocsátásának, valamint a szállítási-közlekedési igényeknek a csökkentése. A magyar közlekedéspolitika végrehajtása során intézkedéseket kell hozni a közlekedési célú energiaigények, valamint a károsanyag-kibocsátások növekedési ütemének visszafogására, továbbá a megújuló forrásokból előállított üzemanyagok felhasználásának növekedésére.

Az országgyűlési határozat javaslatához részletes háttéranyag készült.